

СПЕЦІАЛЬНІ БЕТОНИ ДЛЯ ТЕРМОМОДЕРНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ

Вінницький національний технічний університет, Вінниця, Хмельницьке шосе 95, 21021

Vinnitsia National Technical University, Vinnitsia, Khmelnytskyj highway 95, 21021

Вітюк В. В.

Науковий керівник к.т.н, доц. Лемешев М. С.

Анотація. В роботі встановлено, що для сучасних умов експлуатації об'єктів житлового фонду одночасно з підвищення теплозахисних характеристик огорожувальних конструкцій будівлі актуальною є проблема зменшення рівнів електромагнітного забруднення. Доведено можливість використання спеціальних бетонів з дисперсним металевим заповнювачем для виготовлення будівельних виробів ніздрюватої структури з поліфункціональними властивостями.

Ключові слова: енергоефективність, тепломодернізація, будівельний матеріал, ніздрюваті бетони, електромагнітні випромінювання.

Вступ.

Вирішення важливих завдань, пов'язаних з підвищенням експлуатаційних характеристик огорожувальних конструкцій з точки зору енергозбереження, потребують одночасно запровадження організаційних заходів і реалізації інженерно-технічних напрацювань для забезпечення нормованих санітарно-гігієнічних параметрів всередині приміщень будівель.

В сучасних умовах стрімкого розвитку комп'ютерно-комунікаційних систем і радіоелектронних технологій для навколишнього середовища постає серйозна загроза пов'язана з електромагнітними забрудненнями. Поширене використання штучних джерел електромагнітних випромінювань (ЕМВ) в усіх сферах господарської діяльності для країн з розвиненою економікою (телекомунікації, мобільний зв'язок, радіоелектронні пристрої і системи, промисловість, медицина, побутові потреби та ін.) стало наслідком підвищення рівнів шкідливих впливів викликаних антропогенними факторами. По своїй інтенсивності і частотному спектру вони як правило, значно перевищують відповідні значення природних ЕМВ [1-4].

Основний текст.

Для забезпечення нормованих експлуатаційних параметрів будівлі одночасно з підвищенням теплозахисних характеристик огорожувальних конструкцій актуальною є проблема зменшення рівнів електромагнітного забруднення приміщень.

В існуючій будівельній практиці для реалізації комплексних рішень по підвищенню теплозахисних характеристик огорожувальних конструкцій значну популярність здобули конструкційно-теплоізоляційні матеріали – ніздрюваті бетони. В умовах розвитку будівництва, використання стінових матеріалів виготовлених з бетонів ніздрюватої структури забезпечує можливості по зменшенню маси огорожувальних елементів будівель, по підвищенню теплотехнічних характеристик конструкції, сприяє скороченню витрат дорогих теплоізоляційних матеріалів (мінераловатні та пінополістирольні плити, піноскло і т. д.) і зменшенню експлуатаційних показників енергоспоживання. Стінові вироби з ніздрюватою бетону при зміні середньої густини матеріалу від 500 до 800 кг/м³, характеризуються наступними показниками, збільшується коефіцієнт конструктивної якості та теплопровідність виробів[5].

Технологічні параметри виготовлення бетонів ніздрюватої структури передбачають використання традиційних мінеральних в'язучих (портландцемент), добавок і заповнювачів (природного та техногенного походження). Перевага сучасних технологій є можливість регулювання властивостей матеріалу ніздрюватої структури в залежності від різновидів заповнювачів і добавок [6-7]. Можливість отримання композиційного матеріалу, здатного підвищувати теплоізолювальні характеристики огорожувальних конструкцій будівель і одночасно зменшувати рівень шкідливих впливів на людину ЕМВ, реалізувалась під час використання у складі формувальних сумішей дрібнодисперсного металевого заповнювача. Завдяки використанню у складі сировинних сумішей дрібнозернистого бетону металевих порошоків (відходи металообробних виробництв) був отриманий новий різновид бетонів на основі мінеральних в'язучих – бетел-м [8-11].

Наявність на поверхні частинок металевого не очищеного шламу ШХ-15 окисдованих плівок, призвело до фізико-хімічної взаємодії в процесі тверднення мінерального в'язучого з окисленим металевим шламом, дозволило отримати дисперснонаповнений композиційний матеріал з полі функціональними властивостями[12]. Запропоновані технологічні параметри виготовлення дрібнозернистих бетонів забезпечили отримання нового будівельного матеріалу з широким спектром експлуатаційних властивостей [13-17]. Так згідно з представленими результатами наукових розробок отриманий матеріал з середньою густиною в межах від 450 кг/м³ 680 кг/м³, який здатний послаблювати і

поглинати проникаючі потоки шкідливого ЕМВ цим самим створюючи сприятливі санітарно-гігієнічні умови всередині житлових приміщень [18].

Технологія виготовлення матеріалів на основі мінеральних в'язучих з ніздрюватою структурою передбачає використання литих формувальних розчинів. Для таких будівельних сумішей основними загальними властивостями є легкоукладальність, пластичність, однорідність розчину, низькі показники седиментаційних процесів і в'язкість формувальних мас. Сформовані стінові вироби повинні відповідати вимогам по міцності при стисненні, по середній густині, по механічній стійкості при виконання мурувальних робіт, а також здатності поглинати і розсіювати шкідливі ЕМВ. З точки зору вимог до теплотехнічних характеристик матеріалу передбачалось отримання виробів з середньою густиною від 500 кг/м³ до 800 кг/м³.

З точки зору екранування потоків шкідливих випромінювань в поризованій структурі металонаповненого дрібнозернистого бетону, проводились теоретичні дослідження наявних технологій виготовлення захисних покриттів і спеціальних матеріалів для влаштування радіопоглинальних екранів. Так за результатами досліджень було висунуто обґрунтування, що у фізичному сенсі дрібнозернистий радіозахисний металонасичений бетон ніздрюватої структури може бути представлений як гетерогенна система до складу якої входять різні компоненти, з відмінними між собою властивостями (фізичними, механічними і електрофізичними). Матриця поризованих структур виробів, отримана із затверділого в'язучого включає хаотично орієнтовані компоненти металевих порошків і кремнеземистого заповнювача. Мінеральний заповнювач і металевий порошок беруть участь в процесах організації структури твердіння цементних композицій, що виражається в зміні кінетики і значень пластичної міцності, що в подальшому відображається на фізико-механічних і радіозахисних властивостях матеріалу.

Виготовлення будівельних виробів з ніздрюватою бетону, для яких повинні бути притаманні поліфункціональні експлуатаційні параметри: задовільні фізико-механічні характеристики, регламентовані теплозахисні властивості і забезпечення нормованих показників поглинання і послаблення проникаючих потоків ЕМВ потребує дослідження технологічних параметрів формувальних розчинів.

Результати проведених експериментальних досліджень підтверджують можливість використання металонаповнених виробів ніздрюватої структури для використання у якості будівельних матеріалів поліфункціонального призначення. Встановлено, що по мірі збільшення вмісту металевих порошків у складі сировинних сумішей, показник загальної ефективності екранування шкідливих ЕМВ покращується. Слід відмітити, що при зменшенні частоти випромінювання загальна ефективність екранування зменшується на 20-30%, а при

збільшенні до 30 ГГц навпаки – покращується поглинальна здатність структури матеріалу. По мірі збільшення середньої щільності структури металонаповненого дрібнозернистого виробу з ніздрюватого бетону у 1.5 – 1.8 раз при використанні його в якості радіозахисного матеріалу, матимемо зростання загальної ефективності екранування у 2 – 2,5 рази.

Аналізуючи отримані результати дослідження поліфункціональних властивостей дрібнозернистих бетонів і виготовлених на їх основі стінових виробів ніздрюватої структури цілком ймовірним є твердження про доцільність використання отриманого матеріалу для виготовлення конструкцій зовнішнього оздоблювально-ізолювального покриття будівель. Ніздрюватий бетон характеризується порівняно низьким коефіцієнтом відбиття котрий не перевищує 17% в діапазоні частот 4-30ГГц. Теплозахисні характеристики виробів, виготовлених з ніздрюватого металонаповненого бетону забезпечуються наявністю в структурі матеріалу великої кількості пор (діапазон пористості на мікрорівні може складати 47-88 %,) і використанням у складі сумішей високотеплоінерційного компоненту.

Висновки.

Використання запропонованих рецептурно-технологічних параметрів виготовлення стінових виробів ніздрюватої структури з використанням дрібнодисперсних металевих порошоків дозволяє отримати новий різновид ефективних стінових виробів з поліфункціональними властивостями. Наявність поризованої структури масиву будівельних виробів забезпечує теплоізолювальну здатність побудованої конструкції огорожувальних елементів будівель. В результаті утворення ніздрюватої структури формувального масиву з дисперснонаповненою матрицею на основі мінерального в'язучого з використанням заповнювачів, яким притаманні діелектричні і струмопровідні властивості, отримано ефективний будівельний матеріал здатний забезпечити регламентовані теплоізолювальні і радіопоглинальні властивості огорожувальних конструкцій будівлі.

Література:

1. Томашевська М.А. Електромагнітні поля як біологічно активний фактор навколишнього середовища / М.А. Томашевська, Л.Г. Андрієнко, Т.Е. Кравчук // Гігієна населених місць. – 2006. – Вип.48. – С. 213-217.
2. Сукач С.В. Електромагнітні поля як фактор впливу на мікрокліматичні параметри середовища/ С.В. Сукач, Л.О. Левченко // Електромеханічні та електрозберігаючі системи: щоквартальний науково-практичний журнал. – 2015. – Вип. 3. – С. 176–182.
3. Фатхутдинов Р.Х. Современное состояние проблемы индивидуальной защиты человека от электромагнитных излучений радиочастотного диапазона / Р. Х. Фатхутдинов, Р. А. Тарасова, В. И. Комлев // Рабочая одежда.-2003. - №1.- С.4-8.
4. Галак С.С. Електромагнітний фон базових станцій рухомого зв'язку і напрямки його зниження / С.С. Галак, В.М. Павлик, А.П. Безверха // Гігієна населених місць. – 2012. – Вип. 60. – С. 204–207.
5. Лемешев М. С. Будівельні матеріали для захисту від електромагнітного випромінювання / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Науковий журнал „Вісник Сумського

- національного аграрного університету". Серія "Будівництво". – Суми : СумНАУ. 2014. – Вип. 8(18). – С. 130–145.
6. Сердюк В. Р. Комплексне в'язуче з використанням мінеральних добавок та відходів виробництва / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев, О. В. Христич // Будівельні матеріали, вироби та санітарна техніка. Науково-технічний збірник. – 2009. – Випуск 33. – С. 57-62.
  7. Островский О.С. Защитные экраны и поглотители электромагнитных волн / О.С. Островский, Е.Н. Одаренко, А.А. Шматько // Физическая инженерия поверхности. – 2003. – Т. 1, № 2. – С. 161–173.
  8. Лемешев М. С. Электротехнические материалы для защиты от электромагнитного загрязнения окружающей среды / М. С. Лемешев, А. В. Христич // Инновационное развитие территорий : Материалы 4-й Междунар. науч.-практ. конф. (26 февраля 2016 г.). – Череповец : ЧГУ, 2016. – С. 78-83.
  9. Ковнеристый Ю. К. Материалы поглощения СВЧ излучения / Ю. К. Ковнеристый. – М.: Наука, 1999. – 168 с.
  10. Сердюк В.Р. Технологические приемы повышения радиопоглощающих свойств изделий из бетэла-м / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев // Строительные материалы и изделия. – 2005. – № 5. – С. 2 – 6.
  11. Сердюк, В. Р. Строительные материалы и изделия для защиты от электромагнитного излучения радиочастотного диапазона / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев // Строительные материалы и изделия. – Киев: Аспект – Полиграф, 2005, №4. – С. 8-12.
  12. Лемешев М. С. Формування структури електропровідного бетону під впливом електричного струму / М. С. Лемешев // Науково-технічний збірник. Сучасні технології, матеріали і конструкції у будівництві — Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2006. – С. 36-41.
  13. Сердюк В.Р. Технологічні особливості формування металонасичених бетонів для виготовлення радіозахисних екранів / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев, О.В. Христич // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2007. – № 4. – С. 58-65.
  14. Христич О.В. Формування мікроструктури бетонів для захисту від іонізуючого випромінювання / О.В. Христич, М. С. Лемешев // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 1998. – № 2. – С. 18 – 23.
  15. Лемешев М. С. Антистатичні покриття із електропровідного бетону / М. С. Лемешев, О. В. Березюк // Сучасні технології, матеріали і конструкції у будівництві. – 2017. – № 2. – С. 26-30.
  16. Сердюк В. Р. Золоцементне в'язуче для виготовлення ніздрюватих бетонів / В. Р. Сердюк, М. С. Лемешев, О.В. Христич // Сучасні технології матеріали і конструкції в будівництві. Науково-технічний збірник. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця. – 2011. – №1(10). – С. 57-61.
  17. Лемешев М.С. Покриття із бетелу-м для боротьби з зарядами статичної електрики / М.С. Лемешев, О.В. Христич // Сучасні технології, матеріали і конструкції у будівництві: Науково-технічний збірник. – Вінниця: УНІВЕРСУМ, 2009. – С. 29-31.
  18. Сердюк В.Р. Радіозахисні покриття варіатропної структури із бетелу-м / В.Р. Сердюк, М.С. Лемешев // Сучасні технології, матеріали і конструкції в будівництві. – 2008. – № 5. – С. 37-40.

Робота відправлена: 11.12.2017 р.